

Gebrek aan ouderlingen en diakenen: gebrek aan gemeenschap?

Nog een paar weken en de tijd van gemeentelijke jaarvergaderingen breekt weer aan. Op de agenda van een jaarvergadering prijkt doorgaans het punt overkiezing van ouderlingen en diakenen. Dit agendapunt pleegt nogal eens wat hoofdbrekens te kosten. Vóór de vergadering: er zijn onvoldoende geschikte kandidaten. Tijdens de vergadering: gemeenteleden weten niet op wie ze moeten stemmen, omdat ze de kandidaten alleen van naam en gezicht kennen.

Een vreemde zaak.

Goed beschouwd is het een vreemde zaak wanneer in de gemeente geen geschikte kandidaten gevonden kunnen worden. Jezus heeft beloofd zijn gemeente niet verweesd achter te laten (Joh. 14:18). Door de heilige Geest zal het in de gemeente nooit behoeven te ontbreken aan leiding, troost, bemoediging en inzicht. Deze dingen krijgen gezicht en stem, handen en voeten in mensen die de Heer als gaven aan de gemeente schenkt (Ef. 4:11). Toch komt het vaak voor dat er in een gemeente gezocht wordt omdat er niemand is. Het valt op dat het lang niet altijd de kleine gemeenten zijn waarin die klacht wordt gehoord. Het zijn juist vaak de grotere! Dat is heel opvallend, omdat je statistisch mag verwachten in een grotere gemeente meer leden met bijzondere gaven en bekwaamheden aan te treffen. Maar blijkbaar zijn ze juist daar niet aanwezig. Of ze worden er niet ontdekt. Of ze willen niet.

Gemeenschap.

De aanwezigheid en werking van gaven in de gemeente is kennelijk geen zaak van statistiek, in de trant van: op elke dertig leden mag je verwachten gemiddeld één geschikte ouderling te vinden. Of er voldoende gaven zijn, of ze herkend worden en of ze zich door de Heer aan de gemeente willen laten geven, is veeleer een zaak van onderlinge gemeenschap. Hoe losser de onderlinge band, hoe vrijblijvender het lidmaatschap, hoe anoniemer de gemeente is, hoe meer er mensen als gaven verloren gaan. Een gemeente zonder gemeenschap is een gaven verspillende gemeente. Als de zondagse diensten van dien aard zijn dat mensen het zich kunnen permitteren om vrijblijvend te komen luisteren naar een fijne Bijbelse prediking, zonder in die samenkomsten innerlijk gedrongen te worden dinsdagavond een zieke broeder te bezoeken, zal het over een aantal jaren moeizaam zoeken zijn naar ouderlingen en diaconessen. Pastorale gaven komen namelijk tot ontwikkeling, en worden ontdekt in de spontane zorg die gemeenteleden voor elkaar hebben. Als een gemeentelid het jaren achtereen kan omkijken om zondags in de gemeente te komen en de rest van zijn vrije tijd, energie en vaak ook geld te investeren in christelijke activiteiten buiten de gemeente, is zijn lidmaatschap een vorm van verspilling. Niet dat hij dan met verkeerde zaken bezig is. Maar hij gaat op deze manier wel als gaven aan de gemeente verloren. Het is een teken van een ongezonde situatie als een gemeentelid met gaven aannemelijk kan maken dat hij geen tijd of innerlijke roeping heeft voor gemeentewerk. Dan is de onderlinge gemeenschap ziek.

Bijbelse vorm als lege huls.

De meeste gemeenten hebben goede, bijbels verantwoorde organisatorische vormen voor het aanstellen van ouderlingen, diakenen en diaconessen. De gemeente mag kandidaten stellen. De gemeente kiest. Alle nadruk valt hierin op de gemeente. En dat is goed. De gaven van pastoraat, onderricht en leiding komen tot ontwikkeling in een gemeente waarin de leden daadwerkelijk verantwoordelijkheid voor elkaar dragen. De gemeente is vindplaats van de gaven die de Geest schenkt. En tegelijk is zij degene die de gaven ontdekt. Zij is vindplaats en vindster tegelijk. De organisatorische vormen van kandidaatstelling en verkiezing zijn doorgaans goed. Maar als deze vormen niet de ordelijke kanalisering zijn van een stroom gemeenschapsbeleving zijn het lege hulzen.

Gemeenschap: bakermat en vindplaats van gaven.

Een gemeente die gebrek heeft aan ouderlingen, diakenen en diaconessen heeft geen andere organisatievorm of gewijzigde verkiezingsprocedure. Ze heeft het nodig dat de beleving van de onderlinge gemeenschap gestimuleerd wordt. De raad van zo'n gemeente zou gemeentelijke activiteiten moeten bevorderen waarin de leden in kleine groepen naar elkaar leren omzien, leren verantwoordelijkheid voor elkaar te dragen en leren zichzelf te geven. Leren klinkt erg schools en roept de sfeer op van moeizaam ploeteren. Uit ervaring blijkt dat wie deze dingen begint te leren er al snel vreugde in vindt. Hij ontdekt de rijkdom van het gemeentelijk leven. Heel concreet: help gemeenteleden in ongedwongen kleine bijeenkomsten op een persoonlijke manier te praten over bijbel en leven. Dat is zelfs onder baptisten niet zo'n vanzelfsprekende gespreksvorm. We discussiëren heel gemakkelijk. We praten over alles en nog wat uit de gemeente: de kleding van het zangkoor en het aantal bezoekers in de dienst.

Dat kan gemakkelijk ontaarden in een gezellig gemeentelijk tijdverdrijf. Maar hoe vaak durven we onszelf in een gesprek met broeders en zusters echt te geven? Te geven met onze overwinningen en nederlagen, met onze vreugden en ons verdriet? Zulke ontmoetingen werken bij uitstek gemeenschapsvormend. In zulke gesprekken leer je je om elkaar te bekommeren. In zulke ontmoetingen ontdekken mensen van elkaar wie wat te zeggen heeft. Hier groeien gaven van pastoraat, leiding en onderricht uit de bijbel, en worden ze ontdekt.

Olof de Vries